

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. L. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 28. novembra 1922.

Številka: 270.

Urednik „Tabora“ v razgovoru z narodnim poslancem dr. Kukovcem.

Naš urednik je stavil na demokratičnega poslanca dr. Kukovca o položaju nekaterih vprašanj, in je dobil sledeča zanimiva pojasnila:

— Pretekli teden se je tolikokrat pisalo o pogajanju ministrskega predsednika Nikole Pašića z vodjo klerikalnega kluba dr. Korošca, da Vas moram prositi izjave, kaj je na stvari.

— Če je vodil g. Pašić, kar je dogmatično, razgovor z dr. Korošcem zaradi vstopa njegovega kluba 25. mož v vladno, se meni zdi gotovo, da je zadeva bila resna za obe strani. Za nas slovenske demokrate, ki smo v načelni desetletni borbi s klerikalizmom, je to pogajanje, ne čudite se tem mojim odkritim besedam, veliko zadoščenje. Če more vstopiti v vladno našo državo pod predsedstvom Nikole Pašića tudi jugoslovanski klub, je s tem potrjeno, da je bila prava tudi naša pot, ki smo do sedaj podpirali tako vladno, akoravno je slovenska opozicija sipala ogenj in žveplo na nas zaradi tega.

— Pašić je vendar centralist, ustvaritelj ustave, dr. Korošec pa avtonomist, ki vendar ne more v vladno, ki bi razdelila Slovenijo.

— Dr. Korošec bo ostal avtonomist, Pašić bo razdelil Slovenijo in imenoval menda že pred 1. decembrom velike župane, a vendar lahko klerikalni klub sodeluje v vladi Pašića, kakor so češki ministri na Dunaju sedeli desetletja v vladah skupaj z Nemci. Oddali so znane državnopravne izjave, da varujejo načelno stališče, in šio je. Imam vzrok verjeti, da je tega sposoben tudi klerikalni klub in jaz bi mu tega ne očitil. Midva z dr. Korošcem sva že sedela skupaj v eni vladi, pa je bil dr. Korošec takrat na stališču, da imamo Slovenci vzroka dovolj, da podpiramo koncentracijsko vladno, dokler država ni utriena glede mej na zunaj. Ali smo danes že daleč čez tako stanje?

— Tedaj seveda gre samostojna kmetijska stranka s slovenskimi demokratski vred iz vlade!

— To bi ne bilo absolutno potrebno. Vlado svojega naroda podpirati, ni v nobenem slučaju v naprej obsojati. Delovni program sedanjega vlade, ki je znan, zadeva splošna vprašanja, kterih rešitev je nujna. Načelna nasprotja med demokratijo in klerikalci niso toliko, da bi se ti zakoni ne mogli skupno sprejeti, tudi politika prehrane in valute po mojem mnenju ni ovira. Nasproti Italiji je vstop vsake hrvaške ali slovenske stranke v centralno vladno ojačenje. Tudi revež dinar bode na to ugodno reagiral. Draginja je istota, ki izraz večjega ali manjšega poživljanja ljudstva in njegovih strank za vladno v državi.

— Očita se Vam, da ste pretekli teden zopet glasovali pri uradniškem zakonu zoper naziv jugoslovanske narodnosti ter pristali na vladni predlog »slovensko-hrvatskoslovenske« narodnosti kot pogoj za sprejetje v državno službo.

— Moji volilci vedo, da sem jaz prepričan Jugoslovani od mojih mladih dni. Tudi ni tekst zakona, o katerem govorite, po mojem okusu. Vendar je po mojem okusu zakon sam, ki naj reši uradniško vprašanje. Priznanje jugoslovanstva v zakonih države bi bila dobra stvar, ki pa lažje čaka na rešitev nego naš slovenski in hrvaški državni namesteneec na zakonite svojih izenačenih pravice in — dolžnosti.

— Narodni socialci in Ravnikiarjevi Vam tudi očitajo, da se ne za-

Mednarodna situacija.

Dr. Ninčičev sestanek z dr. Benešem. — Balbanskega bloka ni. — Benešev izjave v Parizu. — Nova vlada na Grškem.

Lausanne, 26. novembra. (Izvirno.) Jugoslovanski minister zunanjih zadev dr. Ninčič je naglasil v neki svoji izjavi glede vprašanja morskih očin: Treba je vztrajati na zahtevi, da morajo ožine biti popolnoma proste za vse trgovinsko brodovje. — Nadalje je izjavil, da so komentariji, ki se širijo z ozirom na njegov sestanek z dr. Benešem, docela izmišljeni. Ta sestanek je bil dogovorjen že v Beogradu na zadnjem sestanku obeh ministrov. Dr. Ninčič se sestane z dr. Benešem v ne- kem švicarskem mestu, da nadaljuje politična posvetovanja, ker se je pokazalo, da je ta metoda najuspešnejša. Mi- nister dr. Ninčič zanika, da bi obstojal Balkanski blok. Odposlanstva balkan- skih držav so sicer med seboj v naj- boljših odnosih, vendar pa ima vsa- ko od njih popolnoma proste roke.

Pariz, 26. novembra. (Izvirno.) »ECHO NATIONALE« objavlja intervju s češkoslovaškim ministrom zunanjih zadev dr. Benešem, ki je predvčerajš- njim dospel v Pariz, da sprejme dok- torsko diplomu sorbonnske univerze. Dr. Beneš je dajal med drugim: Češko- slovaška ni direktno interesirana na dogodkih na bližnjem Vzhodu, vezana pa je z pogodbami z Jugoslavijo in Romunijo. Romunski, jugoslovanski in grški zastopniki v Lausanni se rav- nokoar pogajajo glede skupnega na- stopa proti Turčiji; ta pogajanja so se

začela že povodom Politisovega obiska v Beogradu. Češkoslovaška bo podpi- rala stališče svojih zaveznikov, sama pa ne bo dajala v nobeno smer inicija- tive. — O reparacijskih zadevah je de- jal: Pred enim letom je bilo repara- cijsko vprašanje še dokaj nejasno, le- tos je vse odvisno od konference v Bruslju. Potrebno je, da se marka v najkrajšem času stabilizira. To pa je mogoče le na ta način, če se bodo za- vezniki zedinili za enotno postopanje napram Nemčiji. — V nadaljnjem delu se je dr. Beneš dotaknil tudi odnošajev do Poljske, ki so dobri in ki bodo po- stali po odstranitvi javorinskega spa- ra še ožji kot so bili doslej. — Faši- stovsko vladno v Italiji smatra dr. Be- neš za notranjo zadevo Italije; ne ve- rune, da bi s tem bila ogrožena rapal- ska pogodba. — Končno je izjavil o razmerju z Madžarsko: Odnosaji med našo državo in Madžarsko so se izbolj- šali. Če bo nedavno sklenjena trgo- vska pogodba zblížala gospodarske in- terese obeh držav, smemo upati, da bo- do odstranjena tudi politična nasprot- ja, ki še danes ločijo oba naroda, tem- bolj, ker habsburško vprašanje ne ob- staja več in nadvojvoda Jožef ne želi drugega kot da njegova domovina srečno prebije vse težave povojnega časa.

A tene, 26. novembra. Polkovnik Gonatos je sestavil novo vladno.

Zagrebška visokošolska mladina je po ve- čini jugoslovenskega duha.

Zagreb, 27. novembra. (Izvirno.) Včeraj so se vršili na tukajšnji univer- zi volitve odbora jugoslovenskega pod- pornega društva. Od 1680 vpisanih slu- šateljev je glasovalo 1108. Izid volitev je bil sledeči: Nadstrankarski akade- mični klub Janušić, ki je kooperiral s »Triglavo«, je dobil 437 glasov. Li- sta hrvatskega bloka je dobila 297 gla- sov, demokratska »Jugoslavija« 164, jugoslovensko katoliško podporno dru- šтво Domogoj 87 glasov, jugoslovenska

neodvisna nacionalna omladina skup- no z jugoslovenskim kmečkim klubom 71 glasov, komunisti pa 57 glasov. Ve- čina se je izrekla tudi za to, da se spre- jme slušatelje višje pedagoške šole kot redne člane. Takoj nato je pristopilo k društvu 72 slušateljev pedagoške šole, ki bodo jutri glasovali. Radi tega gornji podatki še niso definitivni, če- tudi ni pričakovati več posebnih iz- prememb.

Dr. Lukinić na poletovanju.

Beograd, 27. nov. (Izv.) Predsed- nik narodne skupščine dr. Edo Lukinić je včeraj odpotoval v Karlovec.

Pogajanja v Carigradu.

Carigrad, 26. nov. Dogovori med Redif-pašo in generali zaveznikov so v zadnjih točkah glede stališča zavezni- kih čet do nove turške uprave vedla k sporazumu.

Stavka berlinskih gledaliških igralcev.

Berlin, 26. nov. Glasom vesti ča- sopolisov se je stavka berlinskih gleda- liških igralcev danes še poostila. Veči- na gledališč je zaprta. Računa se z daljšim trajanjem stavke.

BORZA.

Curli, 27. novembra. (Izvirno.) Predborza, Pariz 38.40, Zagreb 1.80, London 24.16, Berlin 0.07 tri osninke, Praga 16.95, Italija 25.60, dolarji 537, Dunaj 0.0075, žig. krone 0.0076, Budim- pešta 0.2275, Varšava 0.035, Solija 3.95, Bukarešta 3.45.

Cenj. naročnikom naznanjamo, da smo današnji številki priložili polo- žnice.

Razmejitve z Romunijo.

Beograd, 27. novembra. (Izvirno.) V pondeljek se sestane naša in romunska razmejitvena komisija v selu Kaludjerovo in Kosiću. Glavni namen sestanka je rešitev nastalega razmejitvenega spora. Romunski de- legat polkovnik Krilešku je izjavil na- pram novinarjem, da romunska dele- gacija ne soglašja s tem, da bi Romu- nija odstopila Odos in še nekatere dru- ge vasi, za to pa dobila samo Zorboljo. Če na tem sestanku ne bo dosežen spo- razum, se bo zadeva predložila med- narodni komisiji v Temešvaru, ki bo o tem odločala.

Okoli agrarne reforme.

Beograd, 27. nov. (Izv.) Včeraj je ministrski predsednik Pašić sprejel ministra Krsto Miletića, ki mu je re- feriral o agrarnem zakonu in o poteku pogajanj z agrarnim odborom.

Mednarodni šahovski turnir.

Dunaj, 26. nov. Danes se je igralo 11. kolo: Dozdaj nepremagana mojstra Tartakover in Wolf sta bila danes te- peno Stanjo: Wolf 8, Rubinstein 8, Tartakover 7½, Aljehin 7½, Maroczy 6½, Reti 5½, Spielmann 5½, Tarrasch 5½, Šamisch 4, Vuković 3, Kőnig 1. Kmoeh in Tukacs ½.

vzamete za zedinjeno Slovenijo, ko vendar naši neodrešeni bratje to zelo želijo.

— Tudi mene je zanimalo izvedeti o tem mnenje Slovencev onstran meje in te dni sem prosil v Beogradu odlič- nega slovenskega prvaka iz Trsta, naj mi odkrito pove mnenje političnih kro- gov jugoslovanskih izven mej Jugo- slavije v tem oziru. Odgovor je bil: Mi smo boljši demokrati nego Vi v Jugo- slaviji. Toda nisem čul še enega glasu, ki bi pričakoval kaj od močne Slove- nije, vsak misli pri nas le na močno Jugoslavijo, ki je naš up. Močna Hr- vatska ali Slovenija pa ni v vsakem slučaju jamstvo močne državne skup- nosti, akoravno je od ljudij odvisno in ne od oblike. Zaradi nas tržaških Slo- venov je pa Velika Srbija jednako do- bro došla, kakor Jugoslavija, če jo le vidimo mogočno in složno Kdor v po- lemiki porablja nas neodrešene Sloven- ce, stori to samovoljno. Plebiscit bi imel nasproten uspeh.

— Kaj pravite o dogodkih v Ljub- ljani?

— Ljubljana ima veliko gospodar- sko bodočnost, ker jo zasluži vsled na- prednosti svojega meščanstva. Občin- ske volitve 3. decembra bodo značilen mejnik v povojnem razvoju Ljubljane. Po 3. decembru bode konec preroka- nju, kdo je bil premalo upoštevan, od- likovan ali na časti prikrajšan. Poskus reakcije bode definitivno odbit. Dobro je, da so se duhovi ločili. Za pravo- to ni več terena. To bode pokazala slika občinskega odbora ljubljanskega.

Politične vesti.

* K razkolu v Hrvatskem bloku, ka- terega najvažnejša posledica je izklju- čitev Frankovcev iz bloka, je treba še pripomniti: Radić piše v zadnji števil- ki »Slob. Doma«, da je general Sarko- tić poslal frankovcem pismo, v kate- rem jim naznanja, da je prišel čas, da se Hrvatska osvobodi od srbskega ja- rma. Mussolini ji bo nudil vso pomoč, Madžari pa so voljni priznati Hrvatom vse pravice, samo če Hrvati izstopijo iz sedanje države in pristopijo k per- sonalni uniji z Madžarsko. Ta intriga frankovskih zastopnikov v inozemstvu je bila samemu Radiću preveč; tako vsaj zatrjujejo v svojem članku. Čudi- mo se le, da fomu čačele presedati pi- lule, ki jih je več ko tri leta mirno po- žiral, ne da bi škodovala njegovemu »čovečansko-republikanskemu« želo- cu. Toda Radić v isti sapi, ko pobija frankovsko monarhistično madžarsko-italijansko politiko, govori o nekem medlem sporazumu med Hrvatsko in Srbijo, ne da bi bil opazil, da caplja po priliki v enakem blatu kot njegovi frankovski ex-zavezniki: Sporazum med Hrvatsko in Srbijo je že od 1. 1918 perfektna stvar. Bržkone bo treba še najmanj 4 leta, da se Radić otrese frankovskega blata in spozna v luči jasnih dejstev povsem novo fazo srbskega, hrvatskega in slovenskega na- cionalnega razvoja: jugoslovensko fazo kot negacijo velikohrvatske in veliko- srbske politike. Zdi se, da se Radić po- lagoma vendarle približuje k spozna- nju starega Svatopluka, da so zvezane palice močnejše nego vsaka posebej. Kakor sicer ne zaupamo Radićevemu »spreobrnjenju«, pa vidimo v izločitvi in izolaciji frankovcev znamenje, da proces političnega in nacionalnega či- ščenja v pravi jugoslovanski smeri na- preduje leto za letom bolj.

* Drzna Mussolinijeva izjava proti Jugoslaviji. — Četrtekova beograjska »Politika« je objavila razgovor svoje- ga dopisnika A. Milosavljevića z Mus- solinijem. V razgovoru je najznačil- nejši nasus, v katerem se Mussolini

Politično obzorje.

Madžarska propaganda v inozemstvu.

postavlja na stran naših plemenskih separatistov. Mussolini je odvrnil na vprašanje: kako politiko nameravate voditi napram Jugoslaviji? — Nasproti Srbiji vedno isto, prijateljsko politiko. Kar se pa tiče Jugoslavije, bodo naši odnosi dobri. Potrudili se bomo razčistiti vse kar nas razdvaja in bomo to tudi razčistili, zlasti če bo Srbija krenila po pravi poti, ki jo je začrtala usoda, ta pot — v geografičnem smislu — pa ne pelje k Jadranskemu morju, marveč na Egejsko morje. Zakaj v srbski zgodovini ni bilo nikdar drugega pravca kot pot v Macedonijo. — Dopisnik ga je opozoril, da Srbije več ni in da so Srbi del enega naroda, na kar je Mussolini odgovoril: »Da, toda simpatije niso povsod iste. Na prvem mestu so pri meni Srbi, šele zatem Hrvati in končno Slovenci. Simpatijam pa ne morete ukazovati...« Ta Mussolinijeva izjava je jasen dokaz, da so fašistovska vlada vmešava v naše notranje razmere, in drznost, s katero podaja to izjavo odgovorni predstavitelj rimske vlade, je jasno znamenje, s kom imamo opravka. Mussolinijeva izjava je treba najodločneje zavrniti; predvsem pa je to dolžnost opozičnega tiska, če mu je ostala le še trohica državljanske morale. V Mussolinijevi izjavi se poznajo kremplici italijanskega imperijalizma, ki si hoče zaslužiti najprej Slovence in na to Hrvate, Srbe pa odriniti na Egejsko morje. Vedeli smo, da se v tem pravem suče italijanska politika, noben italijanski državnik pa še ni podal tako nesramne izjave. Evo, gg. separatisti: Mussolini zopet potrjuje, da Slovence, Hrvate in tudi Srbe v novih zgodovinskih razmerah štiti in brani edino ideja državnega in narodnega jedinstva ter na nji sloneča politično-vojaška organizacija; brez nje smo plen močnejših...

Dnevna kronika.

— **Proslava 1. decembra v Ljubljani.** V proslavo 1. decembra priredi ljubljanska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani koncert s sodelovanjem godbe dravske divizije in vseh ljubljanskih pevskih društev. Po koncertu prosta zabava.

— **Smrtna kosa.** V Lehnu pri Ribnici na Poh. je 25. novembra umrla v najlepših letih posestnica Ida Rebernik p. d. Koper. N. v m. p!

— **Vlom v Križevcih.** V noči od 17. na 18. novembra so neznani storilci vlomili v neko trgovino v Križevcih ter odnesli 48 bal manufakturnega blaga v vrednosti nad 100.000 K. Vlomilci so vdrli skozi streho ter jo tudi na tej poti odkurili. Zasedovanje je ostalo do slej brezuspešno.

— **Vzroki, da dinar zopet pada.** Zagrebška »Riječ« prinaša razgovor

PIVKO: Čehoslovaško Sokolstvo v dobi 1862—1922.

(Dalje).

12. Kmalu so čutili potrebo enotnega dela. Pomanjkanje vaditeljev je zahtevalo skupno vaditeljsko šolo. Septembra 1863 je bil prvi vaditeljski tečaj, ki bi se bil vršil vsako leto, toda policija jih ni dovolila. Pomagali so si s tem, da so pošiljali iz Prage izveščane vaditelje raznim društvom.

13. julija 1864 je bila prva skupna telovadna slavnost v Kutni Gori, katere so se udeležila društva Praga, Kutna Gora, Kolin, Pardubice in Poděbrady. Istega leta je prevzel občni zbor »Praškega telovadnega društva« ime »Sokol« in sicer na predlog Em. Tonnerja, češ. Jugoslovani nazivajo tako svoje junake.

14. Dne 15. novembra 1865 je umrl prvi sokolski starosta, Jindřich Fügner, vzor skromnega, do krajnosti požrtvovalnega človeka, ki je izražal sokolskega gesla v dejanjih. Svoje premoženje je dal Sokolu. Praškemu Sokolu je zgradil krasno stavbo, s katero se je močno zadolžil. Stavba je prošla v last društva leta 1866. Fügner je izhajal iz stare praške trgovske družine. Oče ga je poslal mladega v svet, da bi videl trgovska mesta in trgovski promet. Tako je prišel v Trst kot dvajsetleten

V češkoslovaškem parlamentu je slovaški poslanec Igor Hruševsky povedal nekatere zanimive podatke, ki kažejo, kaj delajo Madžari, da bi rešili svojo staro predprevaratno Ogrsko in s katerimi sredstvi ogrožajo mir v Srednji Evropi. Iz njegovega govora podajamo kratek izvešček:

Centrala madžarske propagande je organizacija »Magyar nemzeti szövetség«. Smer propagande je integracija tisočletne madžarske narodne države sv. Šefana od Karpat do Adrije ter razširjanje irredente na Madžarskem in v okoliških deželah. Zveza izdaja propagandne tiskovine in zbira denarna sredstva za izvedbo svojih propagandnih načrtov. Pri tiska na bogate ljudi, zlasti na Žide, da jo podpirajo z večjimi prispevki, sicer pa prireja tudi koncerte itd. V zadnjih letih si je zveza izbrala za svoj cilj Anglijo, kjer se ji je posrečilo pridobiti mnogo dobrih prijateljev. Glavni propagator madžarskih teženj je lord Newton, kateremu je Zveza poklonila zlato medaljo, obsegajočo 63 zrnec zemlje iz vsake posamezne županije bivše Ogrske. Lord Newton je osebni prijatelj mnogih madžarskih aristokratov.

Zveza je omogočila, da študira v Oxfordu v Angliji znatno število madžarskih visokošolcev. Na tej univerzi je bila osnovana liga za samoodločbo Madžarov (The Oxford League for Hungarian Self-determination). To akcijo podpirajo mnoge madžarske občine in druge korporacije. Mali občini Sreghalon in Verzto sta darovali po 100.000 K za razširjanje irredentistične misli.

Oxfordska liga izdaja angleško revijo »Chiaus«. Med prijatelje Madžarov se štejejo številni angleški aristokrati. Dobro zapisani so tudi v uredništvih nekaterih listov.

Za najbližjo dobo pripravljajo madžarsko etnografično razstavo v Londonu.

Zveza bo nadalje izdajala informa-

svojega dopisnika z g. Plavšičem o vzrokih, da dinar na evriški borzi zopet pada. G. Plavšič je izjavil med drugim: Gospodarski krogi so se zarotili proti dinarju. Ni druge pomoči, kakor da se uporabijo najstrožji ukrepi in izvrše eksemplarne kazni, ki obstojajo v globah obenem z zaporom. Za časa moje odsotnosti v inozemstvu so domači gospodarski krogi, zlasti banke, izgravalji vse obstoječe naredbe in izvrševali strašne kontrakecije, o katerih imam že podatke in bom nastopil z vso brezobzirnostjo. G. Plavšič je še zlasti tožil o velikem številu bančnih uradnikov, ki so mu bili prijavljeni in ki vrše maklup izvoznih čekov v verižni trgovini. Te uradnike čaka zapor. Vse moje delo za reguliranje prometa z devizami in valutami je bilo med mojo

mladenič, kjer je spoznal italijansko narodno gibanje. Prepotoval je tudi Francijo, Anglijo in Belgijo in se vrnil v Prago kot revolucionar z velikimi gospodarskimi načrti. Z zanimanjem je zasledoval dogodke v Italiji in izražal svoje veselje ob avstrijskem porazu leta 1859. pri Mazenti in Solferinu. Garibaldi in njegove dobrovoljce v borbi zoper Avstrijo je izredno čislal. Sokolstvo je smatral za revolucionarno organizacijo in je sprejel v sokolski krog rdečo garibaldinsko košuljo.

15. Za leto 1865. je izšla prva sokolska statistika (Sbornik Sokolský), iz koje je razvidno, da so imela vsa društva 1949 članov, med njimi 964 telovadcev.

16. Vojna doba 1863 je ovirala razvoj narodnega in sokolskega gibanja. Nekatera društva so razpadla, drugim so Prusi uničili imetje. Dr. Tyrš je prevzel tega leta vodstvo Telovadnega zavoda za mladino, ustanovljenega v praškem Sokolu. Zavod deluje še danes in je vzgojil vrsto odličnih sokolskih delavcev.

17. Po vojni smo čutili izpremembo politične smeri avstrijske vlade. Dualizem je razdelil 1867 avstrijske Slovence in izročil zalitavske Slovence na milost in nemilost Madžarom, predlitavske pa Nemcem. Sokolstvo je tudi trpelo. Društvom so prepovedali celo trobente in bobne. Vlada ni dovolila ustanovitve

tivni dnevnik v francoskem jeziku, katerega uredništvo je prevzel Felix de Gerando.

Madžarska vlada podpira z vsemi sredstvi delovanje irredentistične zveze; celo carinska oblast ji gre na roko pri pošiljanju propagandnih predmetov v inozemstvo. Zveza šteje čez pol milijona rednih članov. Njeno geslo je: »Nem, nem, soha!« (Ne, ne, nikdar!) Posebna irredentistična zastava je shranjena v glavni oltarju katoliške bazilike v Budimpešti. V letu 1920 je Zveza razposlala 50.000 brošur in 300.000 letakov v tujih jezikih. Njeni posebni in stalni agenti obiskujejo vse evropske države.

Posebna Zveza je bila ustanovljena za Slovaško, za Sedmograško in za Banat. Te Zveze so zopet razdeljene po županijah. V županijah so združeni vsi tzv. begunci od velikega župana do zadnjega občinskega pisarja.

Druge irredentistične organizacije so Združena krščanska liga, Organizacija kršč.-socialne stranke, Move, Magyar Jövő Szövetség, Gabor Aron Szövetség, Szövetség Szechenyi Szövetség in cela vrsta drugih, ki vsaka po svojih močeh skrbi za propagando madžarskega integriteta doma in v tujini.

Posebno propagandno delo vrši ministrstvo vere in prosvete, ki pošilja na drž. stroške v inozemstvo nadarjene in nacionalistično agilne dijake. V zvezi z ministrstvom deluje tudi Zveza visokošolskega dijaštva. Madžarski dijaki, umetniki in profesorji razvijajo zlasti v Parizu živo kulturno propagando. Niti madžarske agitacije se razpletajo tudi v Nemčiji, Švedsko, Holandsko, Finsko in celo na Japonsko.

K temu samo še pristavljamo: Kaj in koliko storimo mi, da pobijemo v inozemstvu laži madžarskih in drugih imperijalistov. Kaj stori naše zunanje ministrstvo za našo propagando v inozemstvu?

odsotnostjo takorekoč izpodkopano, pa mi ne preostane nič drugega, kot da povečam poročevalsko službo in da stopim na prste ljudem, ki se hočejo igrati v vrednostjo našega dinarja. — Na to navaja razmere v Dalmaciji, kjer je verižna trgovina dosegla kulminacijo. Dolarske čeke so prodajali celo po kavarnah raznim bankam in hramilnicam. — Navaja imena bank, ki so bile kaznovane, med njimi splitska podružnica Gospodarsko-zadružne banke. G. Plavšič sklepa: Šele ko bom napravil red v trgovini z devizami in valutami, kakršen je vladal pred mojim odhodom, se bom mogel povrniti na delo za stabilizacijo dinarja. — Izjava g. Plavšiča je ostra obtožba zoper one brezvestneže, ki zaradi osebnega dobička sabotirajo naš dinar in ga su-

zveze čeških sokolskih društev, pač je pa sočasno odobrila pravila pokrajinske zveze avstrijskega Turnerstva in dovolila njeno spojitve z nemškim Turnerstvom.

Skupno organizacijo je izkušal Tyrš okrepiti po drugi poti. Pospešil je svoje delo »Temelji telovadbe« (»Zakladove teloviku«, ki ga je jel izdajati v zvezkih (1868—1872).

18. Sokolstvo se je krepilo leto za letom. Društva so bila središče zavednih in narodno ponosnih čeških ljudi.

Ko je ministerstvo izhoda odreklo dovoljenje za ustanovitev centralne zveze sokolskih društev, so jeli snovati župno organizacijo. Karejsov načrt (12 žup na Češko) je priredil Tyrš tako, da je razdelil Češko na 6 žup, Moravsko na 2 župi. V svrhu ustanovitve žup so se vršila nato sokolska zborovanja, v raznih središčih.

Tyrš je jel 1. januarja 1871 izdajati časopis »Sokol«, ki je postal vez vseh društev. Krasni Tyrševi članki so uteleljivali potrebo Sokolstva iz človeškega, narodnega, gospodarskega in umetniškega stališča. Ta časopis je ogromnega pomena za razvoj Sokolstva. Po Tyršu so mu bili uredniki Stýblo, dr. Scheiner in Kavalir. — V Scheinerjevi dobi so jeli izhajati poleg časopisa drobni zvezki »Vaditeljske knjižnice« (»Knjihovna cviči delú), ki so bili dolga leta edini vir strokovne izobrazbe sokolskih vaditeljev.

vajo nazaj v njegovo nezdravo stanje. Upamo, da ta obtožba ne zadene vseh naših gospodarskih krogov. Pričakujemo, da bo celokupna vlada zastavila vso svojo avtoriteto, da zatre sabotažo, ki izvira iz nizkotnih dobičkarstkih namerov. Treba pa je, da tudi poljedelsko ministrstvo podpira delovanje finančnega in socialnega ministrstva za izboljšanje valute in znižanje draginje. Le na ta način bo mogoče zaceliti rane, ki so jih našemu narodnemu gospodarstvu zadale velike izpremembe vojnih in prvih povojnih let.

— **Most Selnica-Ruše.** Dolina Drave nad Mariborom ima vse predpogoje, da se lahko razvije v bogato industrijno ozemlje. To so opazili že Avstrijci ter zato tudi pričeli graditi veliko elektrarno v Fali, ki naj bi oskrbovala s ceno obratno silo že obstoječa tovarniška podjetja ter pospeševala snovanje novih. Priključitev tega našega slovenskega ozemlja k Jugoslaviji je ta načrt zanje sicer uničila, zato pa smo dobili ključ v roke mi sami in bilo škoda, če ne bi izrabili kapitalov, ki leže danes še mrtvi, ki bi pa že utri lahko prinašali velike koristi. Treba je neobhodno pričeti misliti na to, da se izrabi falsko elektriko. Ta elektrarna, ki proizvede lahko do 60.000 konjskih sil električne moči je danes še skoro docela neizrabljena. Glavna ovira, da se industrija ne more razviti tako kakor bi se lahko pa leži gotovo v prometnih težkočah levega brega doline. Po dolini teče sicer železnica, toda za levi breg je ta železnica skoro brez pomena, ker nima do nje dohoda vsled pomanjkanja mostov preko Drave. Od Maribora do Fale ni nobenega mostu, pa še oni na Fali je privatna last elektrarne in je vporabljen le za pešce. Severno zopet ni mostu. Vsled tega so se pričeli, kakor se nam poroča, zanimati domačini sami za to, da bi se zgradilo med Selnico in Rušami preko Drave prepotrebno most. Selnica, ki ima najugodnejšo lego, da postane lahko poleg Ruš važno industrijsko središče, bi tako dobila prepotrebno zvezo z železnico, ki bi bila velikega pomena tudi za ves levi breg Drave. Velikanskega pomena pa bi bil ta most tudi v strateškem oziru, ker bi brez njega bili v slučaju napada s severa takoj odrezani, na kar opozarjamo že danes tudi naše vojaške kroge. Tak most bi seveda stal veliko denarja, toda na to so lokalni faktorji tudi že mislili ter se informirali glede možnosti financiranja tega podjetja pri neki ameriški banki, ki je pod gotovimi pogoji pripravljena preskrbeti potreben kapital. Treba bi bilo sedaj le, da se za zadevo zainteresira tudi širša javnost, pred vsem pa vsi prizadeti kraji in posamezni interesi. Morda bi se tu udeleževale lahko tudi naše banke. Najboljše pa bi seveda bilo, če bi država sama prevzela izvedbo te akcije. Opozarjamo na to posebno naše narodne poslance.

19. Leta 1871. je štel Sokolstvo na Češkem 96, na Moravskem 17 društev, na Dunaju 1, skupaj 11.000 članov, 3.188 telovadcev.

20. Prva župa je bila moravska, ki jo je dovolila oblast 11. marca 1872. — Vsled vladnih šikan se pa ni mogla razvijati. Višjim krogom je bilo Sokolstvo trin v peti in preganjanje je plašilo ljudi. Mnogi člani so izstopali iz sokolskih društev in pristopali v gasilna društva. Sokolstvo je v dobi 1873 do 1880 vidoma nazadovalo.

Od kakih 130 sokolskih društev jih je izginilo nad polovico. Razpuščala jih je vlada, ugonabljala gospodarska stiska, uničevali so jih domači osebnosti in politični spori. Najhitreje so ginila društva, ki so gojila malo ali nič telovadbe in videla vse sokolsko delo v nastopanju v rdečih košuljah. Ko so se daj vladne prepovedi onemogočale javne nastope in slavnosti, so bila ta društva brez dela, namena in pomena. — Nekatera so se razšla kar sama, nekatera so se premenila v gasilna društva. V vseh smereh narodnega življenja opazamo v tej dobi mlačnost, utrujenost in nazadovanje.

Vodja Sokolstva Tyrš je obdel na živcih in je moral zdraviti 2 leti v Italiji. Navdušenje je pojemale in časopis »Sokol« je prenehal izhajati.

(Dalje prihodnjik.)

—

Gospodarstvo.

g Produktna borza v Novem Sadu, 25. novembra. Pšenica bačka 395, sremenska 400, ječmen bački 262,50, sremški 267,50, oves bački 262,50, sremški 267,50, koruza bačka 320, zrna za mesec mare 200, fižol novi beli 350, moka št. 0 — bačka 560, za kuho 535, krušna št. 6 485, otrobi pšenični 160, orehi bosanski 460, čebula 320, Tendence čvrsta.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. Danes ponedeljek, torek in sredo se bode predvajal v I. Mar. Bioskopu izborna uspešna veseligrada »Slepi potnik« z znamenito igralko Ossi Oswaldovo v glavni vlogi. Izvrstna režija, prvovrstna igra in krasne slike uvrščujejo ta film v najboljše.

glasovalcev zavzelo nevtrarno stališče. Zopet boji na Irskem.

Pariz, 24. nov. (Izv.) »Tempe« poroča iz Londona: V Dublinu so republikanci napadli vojašnico ter obstreljevali ulice. Krog polnoči je v vsem mestu vladal nepopisna panika.

Izid referendumov o bolgarskih ministrih.

Beograd, 25. nov. (Izv.) Iz Sofije

pročajo oficielno o izidu referendumov glede obsodbe prejšnjih ministrov: Skupno je glasovalo 923.490 oseb. Od teh je oddalo bele lističe (za obsodbo ministrov) 647.313, črne (za oprostitev) 228.584 glasovalcev, dočim je 55.593

Listnica uredništva.

Sv. Martin na Poh.: Vaše poročilo je bilo objavljeno že v št. od 24. nov.

Iz življenja in sveta.

Kostnica v Prnjavoru. Prnjavor je vas v Srbiji, ob železniški progi med Sabcem in Loznico. V avgustu l. 1914. so vdrle v te kraje avstroogrške čete, ki so v desetih dneh pobile stotine tamošnjih prebivalcev. Vse to so je dogajalo v imenu srednjeevropske, katoliške kulture v dobi, ko so naši nežni svečeniki-pesniki peli himne avstrijskemu cesarju in ko je ljubljanski »Slovenec« objavil visoko pesem klerikalne politike: »Srbe na vrbe«. V lepih srbskih pokrajinah ob Savi in Drini so avstroogrski vojaki, med njimi nedvomno tudi več »katoliških« mislečih Slovencev, nekako ob istem času izvajali te besede v praksi. Kako so postopali kulturni divjaki, nam kaže statistika zločinov, dognana po dolgem in natančnem raziskovanju. V teh desetih dneh je bilo u-

streljenih 345 moških in 64 žena, z bajonetom ubitih 181 moških in 64 žena, z nožem umorjenih 113 moških in 271 žena, obojenih 7 moških in 6 žena, izmrcvarjenih in premlačenih s kopiti pušk 48 moških, 26 žena, razparanih 2 moška, 4 žene, živih sežganih 35 moških, 96 žena, odsekanih ali zlomljenih rok 5 moških in 1 žena, odsekanih ali zlomljenih nog 3 moške, brez nosa 28 moških in 1 žena, izkopanih oči 30 moških, 38 žen, odsekanih prsi 3 žene, žrtve, ki so jim odirali kožo ali trgali meso 15 moških in 3 žena, kamenjanih 12 moških, 1 žena, razkosanih 17 moških in 16 žen, brez glave 1 moški, triletna deklica vržena med svinje, pobitih brez natančne ugotovitve smrti 240 moških in 55 žena. Posebej je

zabeležiti, da je bilo v Počrinskemu okrogu tekom 10 dni pobitih 87 otrok, starih pod 10 let, ranjenih 15 in odpeljanih 20 otrok. V nebo vpijejo zločini! Tem žrtvam so sedaj postavili v Prnjavoru častitljiv mavzolej; kosturnico. Tu so zbrali in pokopali kosti civilnih žrtev avstroogrškega vojaškega zločina in kosti srbskih vojakov, ki so padli v bojih proti zločinski armadi. Kostnica v Prnjavoru ostane kakor spomenik v Termopilah znamenje nacionalnega heroizma, znamenje težkega boja za pravdo in pravico. Kostnica je bila posvečena pretečeno nedeljo. Slava prnjavorskim žrtvam!

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Zamenjam stanovanje

v Sodni ulici, obstoječe iz dveh lepih čednih sob, kuhinje in vsemi pritliklinami, z električno razsvetljavo, za večje od treh do štirih sob z električno razsvetljavo, kjerkoli si boji v mestu na levem bregu Drave. Naslov se izve v upravi.

PRESELITEV 2345

Mariborski glavni zastop banke „SLAVIJE“ se nahaja sedaj na Ruški c. št. 3, pritličje na dvorišču.

Vsa pojasnila za požarno zavarovanje, za zavarovanje proti razbitju stekla ter vlomski tatvini kakor tudi za vse kombinacije življenjskih zavarovanj, zavarovanj zoper nezgode in zakonitega jamstva daje čnevno od 8. do 14. ure glavni zastopnik: Ivan Veras.

Stenotipistka

zmožna enega jugoslovanskega jezika, razvenega nemškega, francoskega, in angleškega v besedi, pisavi in stenografiji, z večletno prakso v moderni tovarniški organizacijski statistiki in Tailor-sistemu, se proti visoki plači in skorajšnjemu vstopu sprejme. Zahteva se izrecno jugoslovansko državljanstvo. 2-3

Ponudbe z navedbo pogojev in s sliko na

JUGOSLOVENSKI LLOYD D.D.
Oddelek: Tovarna za obleke.
MARIBOR, Ruška c. št. 45

KLOBUKE

ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri in najceneje pri 10-4

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328**

HRVATSKI RJAVI PREMOG

IZ PREMOGOVNIKOV:

Ladanje	Din 33.—	
Klučarovi	34.50	za
Konjščina	36.—	100
Zlatar-Bistrica	37.50	kg
Cerje Tužno	38.—	
Bukova drva zagorivo „	700.—	za m ³

franko stanovanje oddaja vsako množino trvdka

F. & A. UHER
veletrgovina z drvni in premogom
Maribor, Slovenska 8
TELEFON 344

Mala oznanila

Iščem mesto praktkanta v trgovini z lesom. Nastopim lahko takej. Naslov se izve v upravnistvu. 2137 2-3

Posestvo, preurejeno za trgovino z lesom in mešanim blagom, gostilna na prometnem kraju v Sloveniji, eno uro oddaljeno od postaje. Posestvo obsega 11/2, oral. vinograda, 3 erale gozda, 6 oral. sadnega vrta in njive. Hlisa je novo zidana, s šestimi sobami in kuhinjo, hlevom za živino in svinjskim hlevom, par konj. dva teška voza, enovprežni lahek voz, konjska oprema za par konjev, dve konjski opremi za izvoške, 22 hl sodov, ter vse poljelejsko orodje se radi selitve takoj prodaja za skupno ceno Din. 200.000.—. Naslov v upravi. 2365

Zamenjava stanovanja. — Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava. 5-1

Zastave različnih velikosti po zelo znižani ceni prodaja razstavni odbor Pokrajinske obrtne razstave, Aleksandrova cesta 22. 2360 5-3

Tovarna pohištva Koroška cesta 46, Hochegger in drugovi, ima v zalogi spalne in jedilne sobe kakor tudi kuhinjske opreme po tovarniških cenah. Sprejme tudi vsako mizarско delo. 2346 10-2

Prazno ali mablirano sobo za dve solidni gospodini išče Gjuro Valjek, »Grajška klet«, Maribor. 2342 2-2

Sivalni stroj na prodaj. Aleksandrova cesta 8, gestilna. 2341 2-2

Znižane cene! Bele srajce po D 85.— prodaja samo B. Veselimič i Komp. Maribor, Gosposka ulica št. 26. Znižane cene pri vsem blagu. 2199 10-9

PATRIA 2245
COGNAC
MEDICINAL
ZAGREB
Čisti vinski destilat
Dobiva se povsod!

Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.

Prvi dobitnik natečaja NEST-LOVE ČOKOLADE je dobila

Gospica Anka Pacić

BEograd, Studenička 31.

ki je prva zbrala popolno kolekcijo vseh 72 različnih sličic, nahajajočih se v tabletah ČOKOLADE NESTLE in ima zadostitev, da gre v Pariz in nazaj v vagonu Lit (prvi razred) na stroške KOMPANIJE NESTLE.

Kdo želi dobiti salonsko garnituro?

Kdo še od 81 dobitkov, ki slede?

Da se to dobi, treba je zbrati kolekcijo 72 sličic, ki se nahajajo v tabletah

3-2 mlečne čokolade Nestle 2348

NAZNANILO.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prejel iz Češke veliko množino blaga za perilo, obleke ter krojaške potrebščine, katero je vsled znižanja mezd na Češkem in povišanja naše valute približno 40 odstotkov ceneje kakor je bila prejšnja zaloga. Tako se dobi n. pr. sedanje platno za perilo, 78 cm široko, za K 44, fino sukno za damske kostume, 140 cm široko, po K 160, moško sukno 140 cm široko po K 250. — Stari zalogi sem tudi cene znižal tako, da je omogočeno tudi revnim slojem še poceni nabaviti si obleko in vse druge potrebščine za zimo. Priporočam nakup, dokler traja zaloga. 2236 6-6

J. N. Soštarič, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Naša preljuba mati, gospa

Marija Fontana

je dne 26. novembra po dolgi mukepolni bolezni v Gospodu zaspala. Pokop se vrši v torek, dne 28. novembra ob 16. uri od hiše žalosti, Aleksandrova cesta št. 14, na mestno pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 29. novembra ob 1/9. uri predpoldne v frančiškanski cerkvi.

Maribor, dne 27. novembra 1922.

Rodbine Fontana in dr. Rakovec.

2367